

Viering van het leven van Sander Snijders

Welkom:

Beste mensen,

'Houd mij in leven' zijn de woorden die net klonken, gezongen door het koor van de Dominicus in Amsterdam. Niet vanzelfsprekend om een uitvaartdienst mee te beginnen. Biddend om behoud, terwijl het voorbij is. Toch was het Sanders overtuiging meer en meer dat dingen goed kunnen komen. Dat wat daar bezongen wordt groter is dan wij ons kunnen denken als een voor altijd gegeven woord.

Zo zijn we hier bijeen in een gezelschap dat kleiner is dan we misschien wel hadden gewild, waar er uit Maarsssen, Heemskerk, Amsterdam en waar vandaan nog meer ook anderen vast bij hadden willen zijn. Welkom aan jullie allemaal. Wij zijn hun vertegenwoordigers vandaag en kunnen ze later misschien vertellen wat hier gezegd is en hoe het was. We denken ze erbij zoals zij omgekeerd vast met hun gedachten hier zijn.

Zo zitten we hier in verbondenheid. Meebewogen, maar misschien ook geschrokken, overvallen door wat er gebeurd is en ook het hem zo van harte gunnend. Zo nemen we afscheid van Sander, die een moeilijke weg is gegaan, een groot gevecht geleverd heeft en een dappere keuze gemaakt. Waarover hij opgelucht was, dat het kon, dat het mocht. Sander Snijders. In zijn geest zullen we bij elkaar zijn en zijn leven vieren en recht doen met wensen van hemzelf.

Zoals in de eerste plaats zijn wens hier in Maarsssen te zijn, in deze ruimte van zijn Snijders Uitvaartcentrum, dat hij zelf oprichtte en samen met Marjo vormgaf, verbouwde en zo'n gastvrije inhoud gaf in de jaren van zijn werk. Waar hij veel anderen tot steun was in hún verliezen, wat hij op zo'n eigen en op een zo betrokken en vernieuwende manier, als vernieuwer in het uitvaartwezen, heeft gedaan.

Een andere grote wens die Sander had, was dat het in de stijl gebeuren zou van de Dominicuskerk, de vooruitstrevende geloofsgemeenschap in Amsterdam, waar hij zich zoveel jaren thuis heeft gevoeld en zich tot het einde door gesteund wist. Daarom sta ik hier ook als pastor van de Dominicus. En zullen we ook liederen horen uit het koor daar in Amsterdam waar Sander als tenor met een prachtige stem in meezong. Het koor dat graag zelf hier gezongen had. Ik heb ze moeten verzekeren dat er opnames zouden zijn. In de bloemenpracht van vandaag is er ook van hen een groot boeket om er zo toch bij te zijn.

Hartelijk welkom Wilma, Hein, Thecla en Marian en wie bij jullie horen. Kleinkinderen Daan, Haroun en Tijn. Jeroen en Saskia, Astrid, Marjo en jullie allemaal hier in verbondenheid met Sander en met elkaar.

Laten we het licht aansteken. Het licht aan alle donkerte voorbij waarmee we ook Sanders leven in het licht willen zetten. Willen jullie dat komen doen?

Overweging:

Hoe vaak zal Sander dit lied meegezongen hebben, hoe vaak thuis gedraaid, tot op het eind en ook daar nog meegezongen. Een lied uit zijn hart.

*De ochtendmist trekt op;
ik dacht een dorre vlakke te zien maar ik zie volle schoven,
korenaren
de steen is weggerold
uit de grond ben ik opgestaan*

*mijn ogen kunnen het licht verdragen
ik struikel niet, versta mijzelf
mensen komen me tegemoet.
We zijn in bekenden veranderd.*

Betekenisvolle woorden moeten dit voor Sander zijn geweest. Woorden van leven door de dood. In Sanders woonkamer hing een houten beeld aan de muur. Een corpus volgens Sander, een lichaam dat aan een kruisbeeld denken doet en waar we in de weken voor Pasen toen ik hem bezocht een paar keer naar hebben gekeken, over gesproken. Een kwetsbaar lichaam van hout, met een gat in het hart, zeiden we, of is het andersom? een hart dat zich opent. Alles uitgesneden in het hout van een olijfbom, teken van altijd nieuw leven.

Zo moet hij heel wat hout hebben bewerkt. In gedachten zie ik hem aan het werk. Minutieus, aandachtig, geduldig of soms misschien wel boos er op in hakkend (daar kun je je bij hem ook iets bij indenken). Grof hout, harder, zachter, soms moeilijk te bewerken. Oud hout, jong hout, knoesten. Keiharde plekken. "Vooral weghalen", zei hij er zelf over. "Wat kan er weg?" is steeds de vraag. Hoe volg je de beweging van het hout? Diepere lijnen tevoorschijn laten komen. Nerven die onderliggen misschien. En zo maar door. Ik zie het voor me: krassen, hameren, beitelen, de guts erbij, en dan al dat schuurwerk, stukje voor stukje, tot de binnenste kern tevoorschijn komt van wat een dikke boomtak was. Alle verweerde aangroei eraf. En tenslotte eindeloos polijsten tot het glanst. "Een soort bevrijdingsproces", noemde hij het zelf. Alsof uit dat knoestige, ruwe, grove, misschien wel verwilderde hout, iets moest worden bevrijd. "Alsof iemand je bij naam en toenaam heeft geroepen", kun je er achteraan denken.

Hoe zal dat gewerkt hebben? Dat harde werken, laagje voor laagje, beeldje voor beeldje. Geduldig, of moeizaam, maar vast helend.

En daarnaast zie ik hem in mijn verbeelding op zijn vaste plaats in het koor bij ons in Amsterdam. Achteraan bij de tenoren. Waar ik hem toen ik hem pas leerde kennen ook wel een beetje knoestig vond eerlijkgezegd en soms ook stroef. Iemand waar je niet meteen dichtbij komt. En hoe ik hem ben gaan ervaren toen we elkaar beter leerden kennen: een mens met diepe lagen en ook veel glans.

Waarom de een een kerk verlaat en de ander niet? – Sander wist het ook niet precies. Wel dat hij nooit spijt had. Dat zijn katholieke opvoeding van huis uit om ruimte vroeg, was duidelijk. Een ruimte, die hij rond zijn 16de eerst in de Kritische Gemeente IJmond vond, bij Jan Ruiter. Uitzicht op een andere wereld. Geloven niet in een God boven, maar als een tegenstem tegen de goden die we zelf maken van consumptie en macht. En vóór een wereld met andere verhoudingen tussen arm en rijk en - zo ondervond Sander - ook bevrijdend voor een enkel mens.

Het was die taal die hem ook naar de Dominicus moet hebben gebracht. Sander die van jongs af geen gemakkelijk leven had, veel tegenslag, weinig zelfvertrouwen, veel negativiteit om zo te zeggen, waar je - zo zei hij het en hij vond dat verschrikkelijk - "dan soms ook anderen in meetrekt", tot zijn eigen verdriet.

Maar de ruimte is er ook gekomen. De Dominicus is daarin van betekenis geweest en zeker ook dit mooie bedrijf hier, zijn ervaringen in de zorg en ook het houtbewerken, het zingen, dierbaren rondom. Al heeft hij er lang last van gehad niet echt zich te kunnen openen, je binnenkant te laten spreken. Die ruimte kwam er misschien pas echt op het laatst met het einde in zicht, alsof het toen ineens begon te stromen. Door het eindelijk met anderen te durven hebben over wat er in je leeft en je hart te laten spreken. En dat dan ook weer terugkrijgen in kaarten, brieven en gesprekken, die hem zo opluchtten. Door anderen die dichterbij kwamen en zelf dichterbij te komen – het was een geschenk.

Geloven? zei hij. Dat doe ik natuurlijk ook niet zoals ik het vroeger meekreeg. Zelfs niet als ik het met de buurvrouw heb over 'straks bij Onze lieve Heer' en ik schiet er – vraag me niet waarom - nog bij vol ook. Ik weet heel goed dat het anders is, maar ook dat ik toebehoor aan mensen van wie ik hou maar ook nog aan iets dat groter is. Een vertrouwen dat ik langzamerhand terugvindt. Vertrouwen in mensen, in bevrijding na alles wat een mensenleven moeilijk maakt. En dat het misschien toch goed komt op een of andere manier, misschien ook na de dood. "Dat *opstaan* bestaat", zei hij, niet alleen na de dood, maar midden in het leven uit verdriet en kramp. Dat je hart weer kan gaan kloppen.

Hij zat voor me als een opgestaan mens. Het moest nog Pasen worden. Heb je het expres zo gepland, Sander, zo rond Pasen? Nou zo was het nu ook weer niet, "maar nu het zo uitkomt..." - hij wilde het graag nog een keer meemaken. En toen ik hem na de dienst op Paasmorgen die hij via internet beluisterd had nog opbelde, zei hij: het was alsof alles wat gezegd en gezongen was over hem was gegaan. En wil je in Maarssen ook lezen van "ik was naakt en jullie hebben mij gekleed" – hoe gaat dat ook alweer? Ik moest eraan denken hoe Sander voor anderen had klaargestaan, aan hoe ik hem meemaakte toen iemand uit de Dominicus overleed en er was geen geld voor een afscheid en Sander zei: ik heb nog wel iets staan: een kist, een auto. En we maakten er samen een gratis afscheid van.

Vorige week was mijn laatste bezoek. We lazen het betreffende stukje: (Mt 25)

*Want ik had honger en jullie gaven mij te eten,
Ik had dorst en jullie gaven me te drinken,
Ik was een vreemdeling en jullie namen mij op,
Ik was naakt en jullie kleedden mij.
Ik was ziek en jullie bezochten mij,
Ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe.*

Ik had altijd gedacht dat dat ging over een nieuwe wereld zei Sander, waar mensen anders met elkaar om gaan, andere verhoudingen en zo. "Maar ik heb het ook zelf meegemaakt" – een brok in zijn keel. "Zo lief zijn ze voor me geweest". We hebben nog even in stilte gezeten. Gedankt voor het leven en dat het hem goed mocht gaan. En "Ga met God" gezegd. "Dat is zeker voor als ik aankom", zei Sander, "bij onze lieve Heer!". En daar ook weer even om gelachen. Beiden ontroerd. En ook gemeend.